PETR EBEN (nar. 22. 1. 1929 v Žamberku) absolvoval skladbu na pražské AMU u Pavla Bořkovce a klavír u Františka Raucha. Už za svých studií upozornil na sebe komorními a vokálními skladbami, zejména cyklem Šestero piesní milostných na středověké texty (1951, vyd. SNKLHU 1958, nahráno na deskách Supraphon 4109 cc). Eben je skladatelem velmi plodným; z jeho početné mnohostranné tvorby připomínáme Balady pro sóla, sbor a orchestr na slova lidové poezie, osobité kantáty Starodávné čarování milému (Supraphon DV 5755 F) a Hořká hlína, varhanní a klavírní koncert, dále díla komorní, instrumentální, písně a sbory.

V názvu své Nedělní hudby pro varhany naznačil skladatel, že mu šlo o umělecký projev nevšední, sváteční, povznášející. Velebný zvuk královského nástroje, rozehrán v celé šíři své barevné nádhery, dává dílu vážné slavnostní předznamenání. První dvě věty, Fantasia I. a II., jsou spjaty společným tématem, jež v první je základem variačního zpracování, ve druhé se připojuje ke dvěma jiným v mohutné gradační klenbě. Další věta v urputném ostinátním rytmickém živlu je inspirována vidinou dávných bitev. Na tento symbolický obraz navazuje věta poslední, dovršující celou skladbu. Hlavní téma sonátové formy se ozve jako trubková fanfára do vzdálené vřavy basové figurace: svolávání (Sammelruf) živých po bitvě. Význam tohoto sugestivního obrazu chápe autor jako alarm všech kladných sil lidské osobnosti — další průběh věty je vede k vítěznému závěru.

Nedělní hudba vznikla v roce 1958 a byla poprvé provedena Milanem Šlechtou 26. října 1959 v Domě umělců v Praze. Je nahrána na gramofonové desce Supraphon DM 5715.

Eduard Herzog

ПЕТР ЕБЕН (род. 22го января 1929 г. в г. Жамберк) окончил учение композиции на пражской Академии искусств у Павла Боржковца и учение игры на фортепьяно у Франтишека Рауха. Уже во время своей учебы он обратил на себя внимание камерными и вокальными произведениями, особенно циклом Шестеро любовных песен на средневековые тексты (1951 г. — изд. Государственное издательство художественной литературы, музыки и искусств в 1958 г., на пластинке Супрафон 4109 cc). Эбен является композитором очень плодовитым; из его многочиесленного, многосторонного творчества припомним Баллады для соло, хора и оркестра на слова народной поэзии, своеобразные кантаты, Старинные колдовства милому (Супрафон DV 5755 F) и Горькая земля, органный и фортепьянный концерт, далее произведения камерные, инструментальные, песни и хоровые произведения.

В названии своей Воскресной музыки для органа композитор дал понять что он имел в виду художественное выражение незаурядное, праздничное, облагораживающее. Величественный звук королевского инструмента, разыграл во всей ширине своего красочного великолепия, дает произведению серьезное, торжественное предвещание. Первые два предложения, Фантазия I и II связаны общей темой, которая в первом является основой вариационной обработки, во втором присоединяется к двум другим в могущественный градационный свод. Дальнейшее предложение в упорной остинатной ритмической стихии инспирировано призраком давный битв. На этот символический образ навязывает последнее предложение, заканчивающее целое произведение. Главная тема сонатной формы зазвучит как трубковая фанфара к отдаленному шуму басовой фигуральности: созвание живых после битвы. Смысл этого сугестивного образа автор понимает как тревогу всех положительных сил человеческой личности — дальнейшее течение предложения ведет его к победоносному закючению.

Воскресная музыка возникла в 1958 году и была впервые исполнена Миланом Шлехтом 26го октября 1959 г. в Доме Художников в Праге. Издано на пластинках Супрафон DM 5715.

Эдуард Герцог

PETR EBEN (geb. 22. I. 1929 in Žamberk) absolvierte das Studium der Komposition an der Prager Akademie der musischen Künste (AMU) bei Pavel Bořkovec und Klavier bei František Rauch. Schon während seiner Studienzeit machte er durch Kammer- und Vokalkompositionen auf sich aufmerksam, insbesondere durch den Zyklus Sechs Minnelieder auf mittelalterliche Texte (1951 erschienen im SNKLHU 1958, aufgenommen auf Supraphonplatte DV 4109 cc). Eben ist ein sehr fruchtbarer Komponist; aus seinem umfangreichen, vielseitigen Schaffen erwähnen wir die Balladen für Solo, Chor und Orchester auf Worte der Volkspoesie, die markant-persönlichen Kantaten Alter Liebeszauber (Supraphon DV 5755 F) und Bittere Erde, ein Orgel- und Klavierkonzert, weiters Kammer- und Instrumentalwerke, Lieder und Chöre.

Mit der Benennung Sonntagsmusik für Orgel wollte der Komponist andeuten, daß es sich ihm mit diesem Werk um eine nicht alltägliche, festliche, erhebende künstlerische Äußerung handelte. Der erhabene Klang des in der ganzen Breite seiner Farbenpracht ertönenden königlichen Instrumentes verleiht dem Werk eine ernstfeirliche Vorzeichnung. Die ersten zwei Sätze, Phantasia I. und II., sind durch ein gemeinsames Thema miteinander verbunden, das im ersten Satz die Grundlage für eine Variationsverarbeitung abgibt, im zweiten sich mit zwei anderen Themen zu einer mächtig gewölbten Gradation verbindet. Der nächste Satz ist in seinem hartnäckig-ostinaten rhythmischen Element durch die innere Schau längst vergangener Kämpfe inspiriert. An dieses symbolische Bild knüpft der letzte, die ganze Komposition krönende Satz an. Das Hauptthema der Sonatenform kündigt sich als Trompetenfanfare in das entfernte Getümmel der Baßfiguration an: der Sammelruf der Überlebenden nach der Schlacht. Die Bedeutung dieses suggestiven Bildes faßt der Autor als einen Alarm aller positiven Kräfte der menschlichen Persönlichkeit auf — der weitere Verlauf des Satzes führt sie zu einem siegreichen Abschluß.

Die Sonntagsmusik ist i. J. 1958 entstanden und wurde zum erstenmal von Milan Šlechta am 26. Oktober 1959 im Künstlerhaus in Prag aufgeführt. Die Komposition ist auf Supraphonplatte DM 5715 aufgenommen.

Eduard Herzog

MOTO OSTINATO

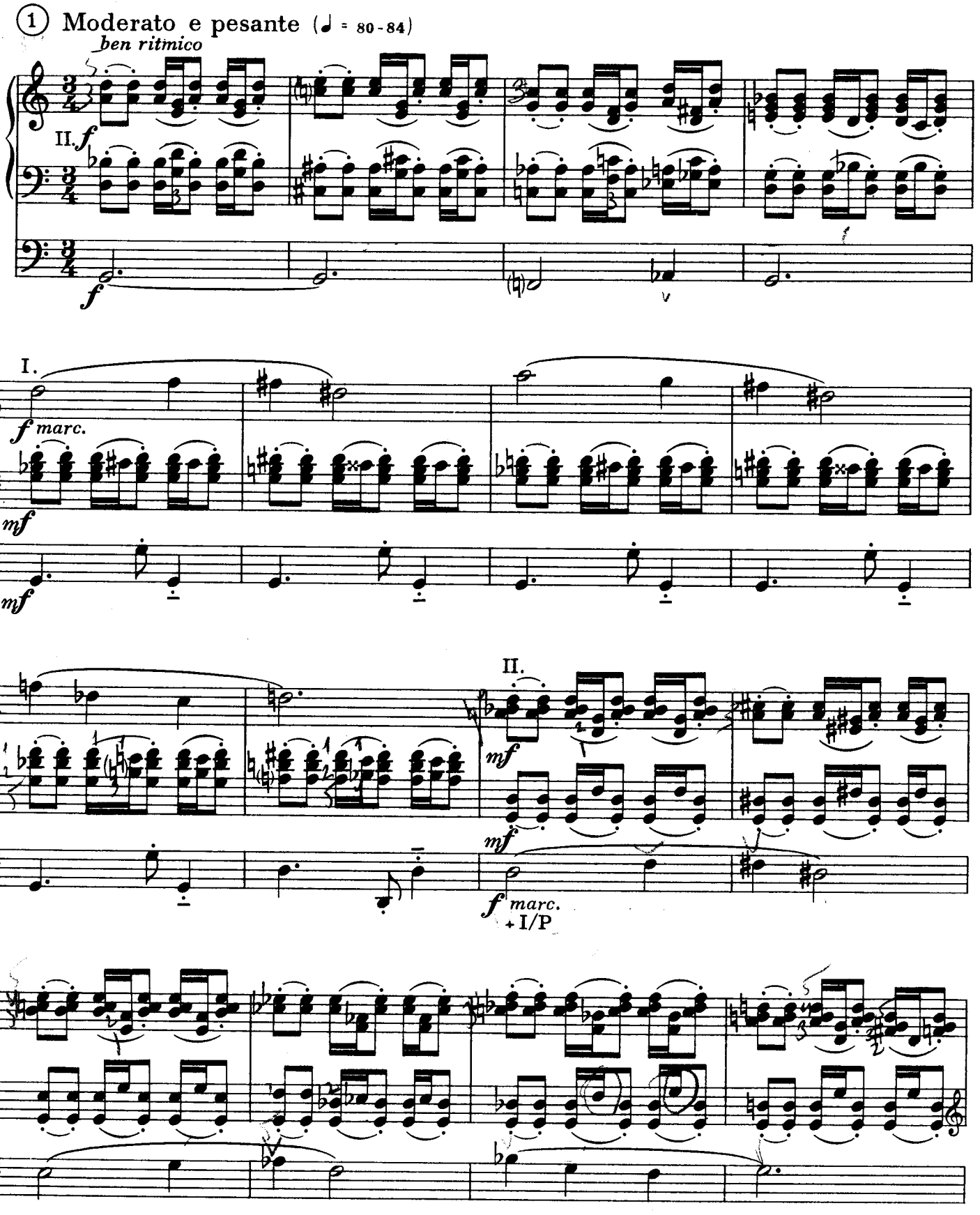

I.

più ***f*** *marc*

poco ***f***

poco ***f***

–I/P

II.

poco ***f***

poco ***f***

più ***f*** *marc.*

+ I/P

f

–I/P

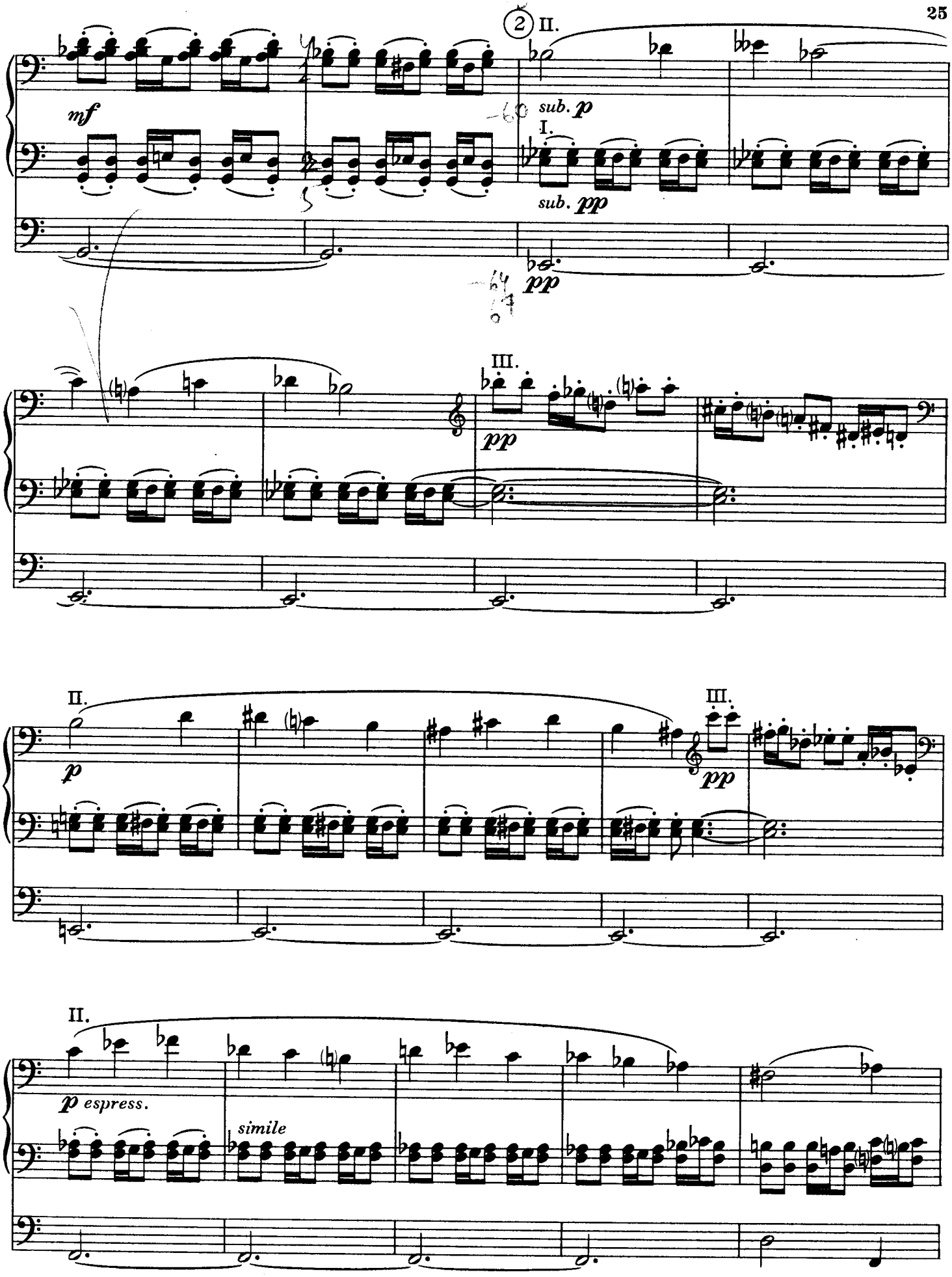
2
II.
mf
sub. p
I.
sub. pp
pp
III.
pp
II.
p
III.
pp
II.
p espress.
simile

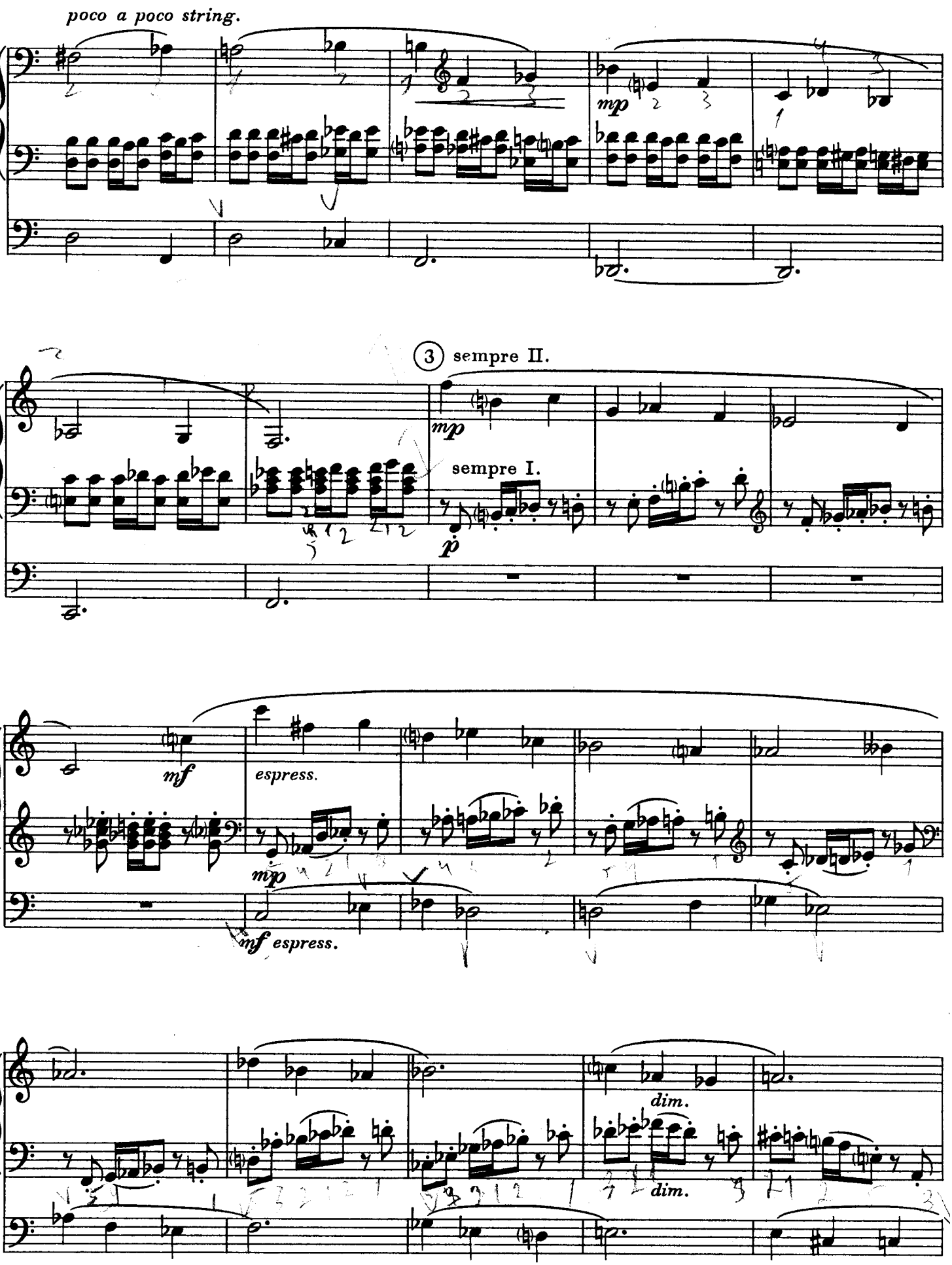
poco a poco string.
mp
3 sempre II.
mp
sempre I.
p
mf
espress.
mp
mf espress.
dim.
dim.

④ Poco più mosso (♩ = 92) ma sempre molto ben ritmico

sempre II.

mp

sempre I.

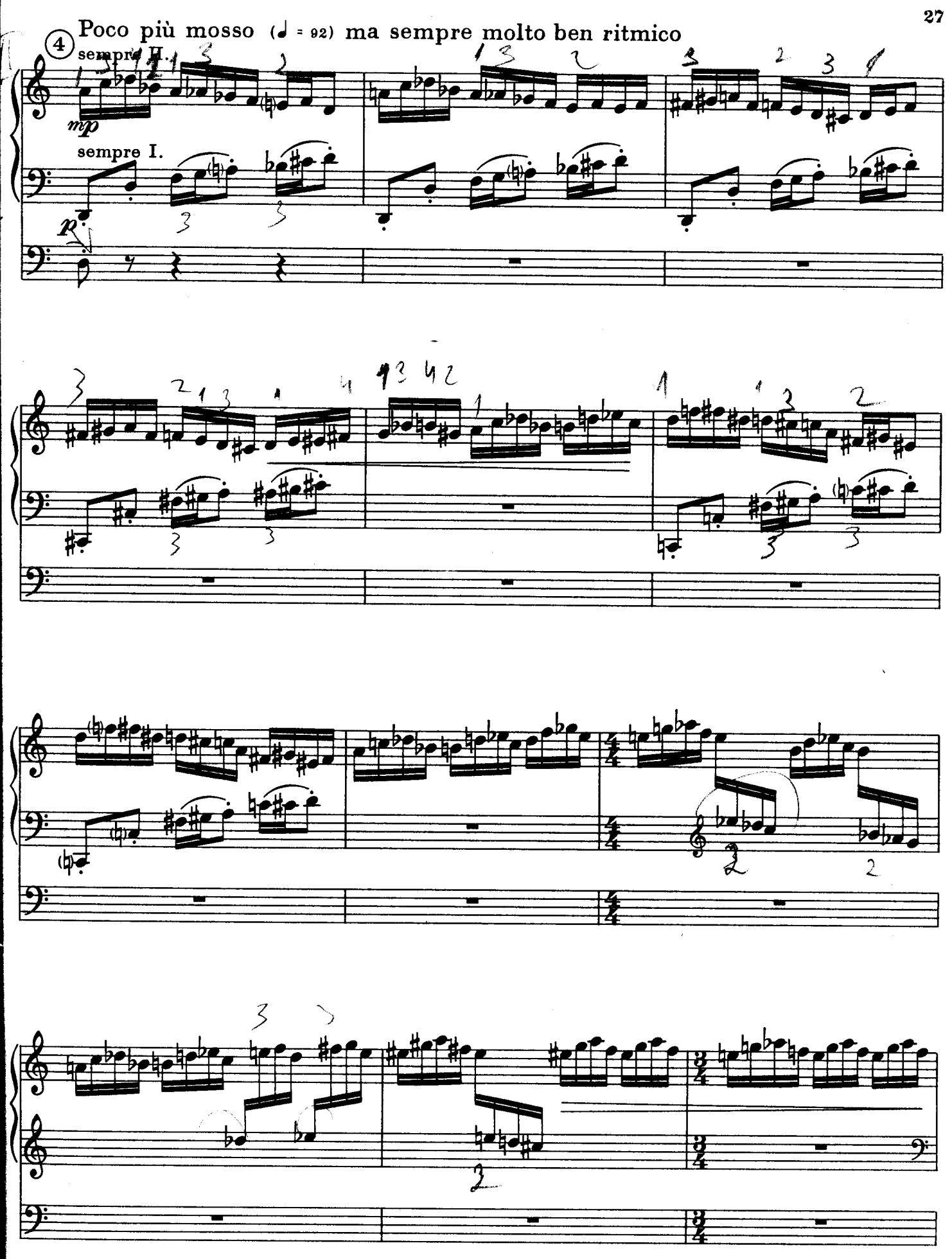

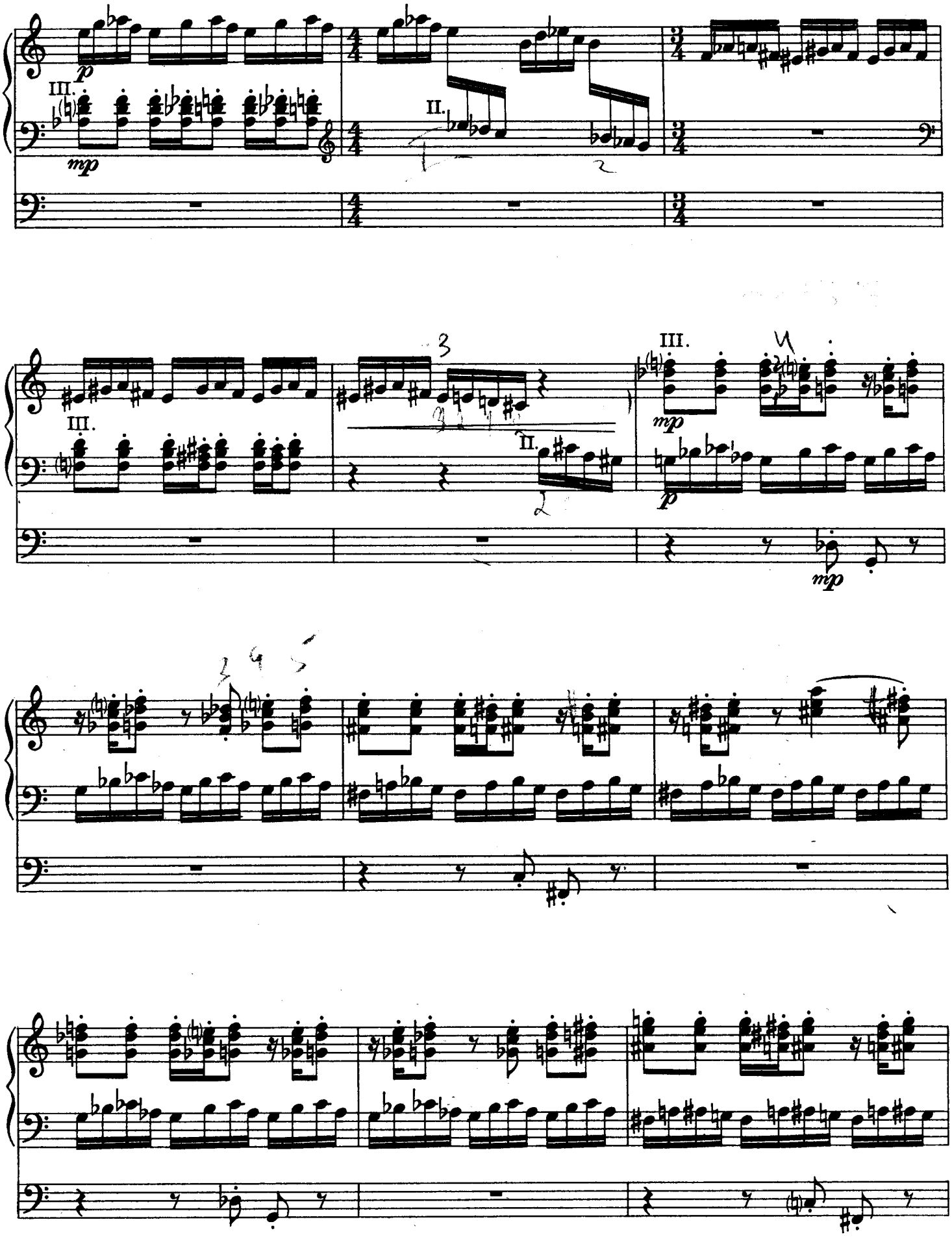
III.
II.
III.
II.
III.

+ Základní hlasy
Grundstimmen 8′ 4′ 2′

III.

f marc.

mf

II.

mp

f marc.

f marc.

f marc.

f marc.

III.

poco f crescendo

II.

mf

+ Mixtury
Mixturen II., III., + III./I., II./I.

I.

f

f

+ Mixtury
Mixturen I.

marc.

più f

marc.

più f

marc.

più f

poco allarg.

cresc.

5

Quasi Tempo I.

ff marc.

ff

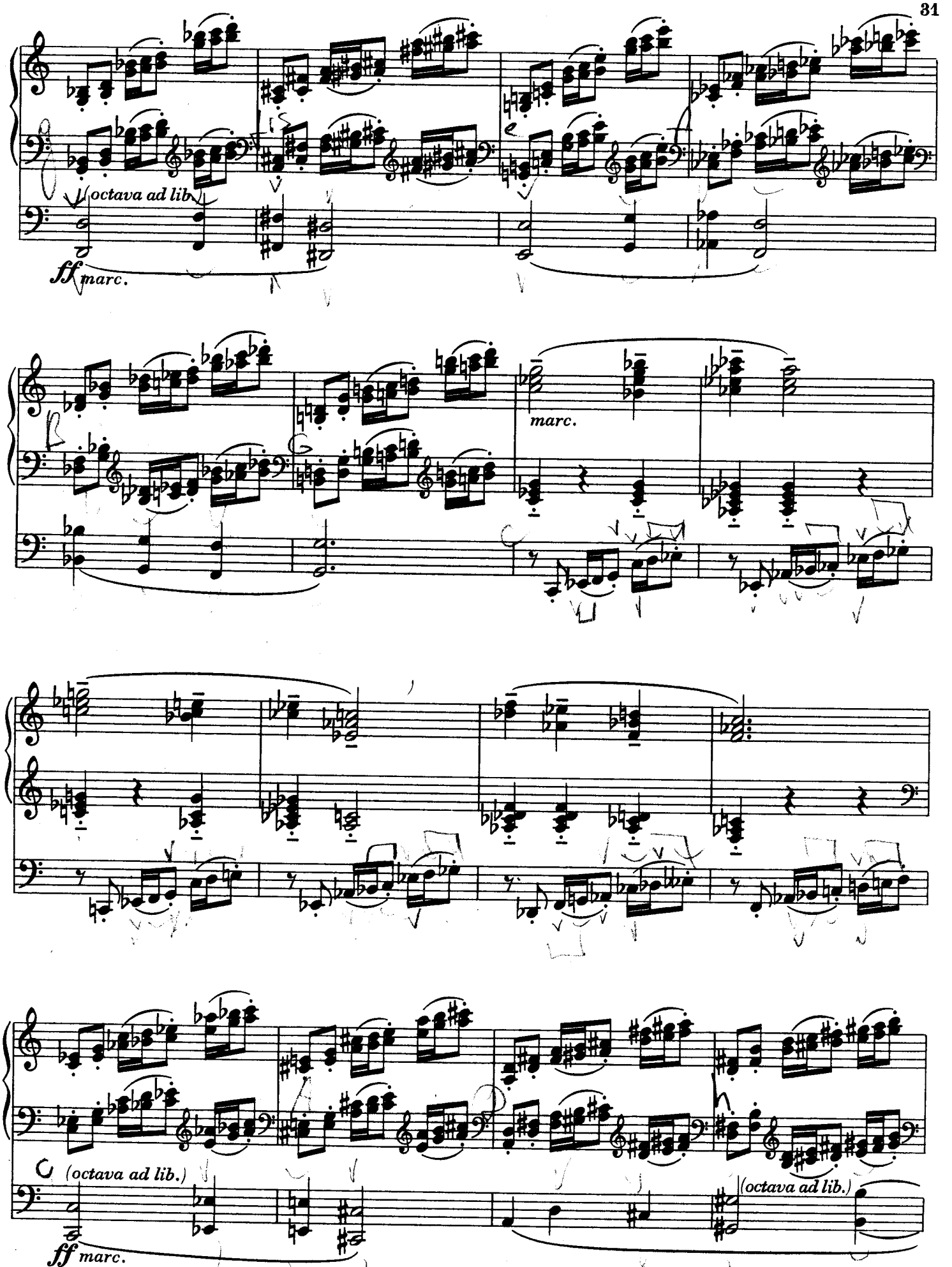
(octava ad lib.)
ff marc.
marc.
(octava ad lib.)
ff marc.
(octava ad lib.)

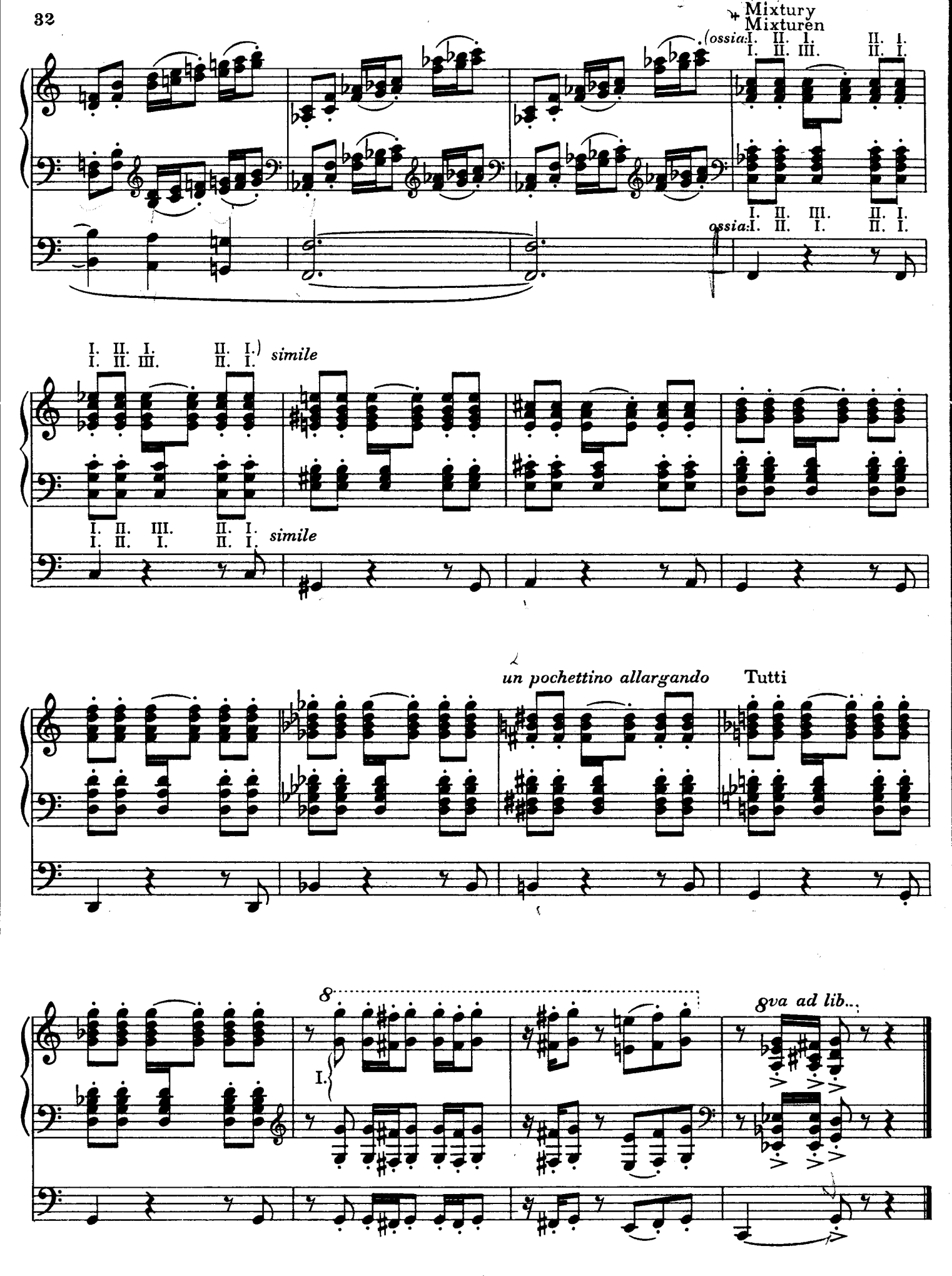
Mixtury
Mixturen
(ossia: I. II. I. I. II. I.
I. II. III. II. I.
I. II. III. II. I.
ossia: I. II. I. II. I.)
I. II. I. II. I.
I. II. III. II. I.
simile
I. II. III. II. I.
I. II. I. II. I.
simile
un pochettino allargando
Tutti
8
I.
8va ad lib...